

Les apories donades contra l'existència del moviment atribuïdes a Zenon d'Elea són quatre: l'anomenada de la dicotomia, la d'Aquiles i la tortuga, la de la sageta i la de l'estadi. Se n'ha conservat el text poc o molt fidelment en les obres d'Aristòtil. La darrera aporia, la de l'estadi, és la més obscura exagèticament. El professor donà d'ella una resposta racional sense recórrer a cap més element que a les clàssiques nocions espacials. Són la de la dicotomia, la d'Aquiles i la tortuga i la de la sageta que persistirien com a veres apories.

L'argument de la dicotomia nega que el moviment sigui racionalment explicable, imaginant un mòbil movent-se envers un punt des d'una distància infinita de composició.

L'argument d'Aquiles i la tortuga posa com a il·lusori que Aquiles «dels peus lleugers», pugui aconseguir mai en una cursa una lenta tortuga. En efecte; quan Aquiles arriba al punt de partida de la tortuga, ja aquesta és un poc més avant; i aquest cas va repetint-se indefinidament. El text atribuït a Zenon és abstracte. Aquiles no apareix sinó en la transcripció aristotèlica, i la tortuga en el comentari de Simplicí.

El professor féu la crítica de les diverses interpretacions donades a aquestes apories per Noel. Brochard, etc., i de la explicació matemàtica que dona de la darrera Ueberweg en el seu sistema de lògica.

L'aporia de la sageta suposa que una sageta en moviment ocupa en cada instant un espai igual a ella i aquesta localització vol dir que en cada instant la sageta és immòbil. El professor feu una crítica de l'explicació donada per Aristòtil sobre aquesta aporia i de les interpretacions donades per Renouvier, Hamelin, Lachelier, Zeller, etc.

El professor exposà les respostes donades als arguments de Zenon de Elea a través de la història de la filosofia. Les d'Aristòtil primer, donades en diversos llocs de la seva enciclopèdia. Les de Pierre Bayle, molt pròpies de l'autor i de la seva època, en son «Dictionnaire Historique et Critique», on després d'exposar les apories es complau equivocament en només discutir-les, en atacar-ne la crítica aristotèlica, en suscitar encara nous reforçaments de la doctrina de Zenon, en avenir-se, en canvi, a seguir l'opinió comú de l'existència del moviment, i en suggerir, a l'últim que en l'ordre religiós les apories podrien portar a reflexions anàloges a les de Nicole a propòsit de la divisibilitat fins l'infinit. La resposta de Stuard Mill partint de què no hi ha necessitat d'entrar en discussió metafísica en la qüestió de la divisibilitat infinita de l'espai, és impròpia tota vegada que